

ارائه مدل عوامل مؤثر بر رفتار مثبت هواداران مسابقات لیگ برتر هندبال ایران

رضا اندام^۱، میترا سلیمی^۲

۱. دانشیار گروه مدیریت ورزشی، دانشگاه صنعتی شاهرود

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت ورزش دانشگاه صنعتی شاهرود*

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۰۶/۲۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۰۶/۳۱

چکیده

هدف از این پژوهش، ارائه مدل عوامل مؤثر بر رفتار مثبت هواداران مسابقات لیگ برتر هندبال ایران می‌باشد. جامعه آماری پژوهش را هواداران حاضر در مسابقات لیگ برتر هندبال ایران تشکیل دادند که از میان آن‌ها، ۳۵۸ هوادار زن و مرد به صورت تصادفی به عنوان نمونه انتخاب شدند. براساس تحلیل عاملی، ۳۸ متغیر در شش گروه محیطی، فرهنگی، مدیریتی، حمایتی، امنیتی و روانی قرار گرفتند. همچنین، مشخص شد که این عوامل (محیطی، فرهنگی، مدیریتی، حمایتی، امنیتی و روانی) به صورت مستقیم و غیرمستقیم بر رفتار مثبت تأثیر دارند. شایان ذکر است که عامل روانی به عنوان یک متغیر میانجی در این مدل ایفای نقش کرده است. علاوه بر این، در قسمت اثر کل نیز مشخص شد که عامل امنیتی، بیشترین تأثیر را بر رفتار مثبت دارد؛ بنابراین، پیشنهاد می‌شود که مدیران به عوامل اثرگذار، به ویژه عامل امنیتی، توجه بیشتری داشته باشند تا شاهد رفتار مثبت هواداران در مسابقات باشیم.

واژگان کلیدی: عامل امنیتی، رفتار مثبت، هواداران، تحلیل مسیر

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

در حال حاضر، انبوهی از مردم در سراسر دنیا بر ورزش‌های سازمان‌یافته تمرکز می‌کنند. بسیاری از مردم در جوامع امروزی از طریق راهی و یا فردی با هویت‌های مختلف از قبیل ورزشکاران، مربیان، اعضای سازمان‌های ورزشی، طرفداران سازمان‌یافته از یک باشگاه ورزشی و خبرنگاران ورزشی با ورزش سروکار دارند. جهان ورزش اغلب به‌عنوان یک جهان کوچک‌تر از جامعه در نظر گرفته می‌شود و ارزش‌های اجتماعی، باورها و هنجارهای جامعه به‌صورت گسترده‌تری در آن منعکس می‌گردد. در عین حال، این جهان کوچک‌تر نیز ارزش‌ها و قواعد خاص خود را دارد که گاهی به جامعه منتقل می‌شود. بسیاری از گروه‌های مختلف، طرفدار ورزش هستند و بین این گروه‌ها مرزهایی وجود دارد که نشان می‌دهد تعامل افراد در چه موقعیتی در گروه‌ها آغاز می‌شود و در چه موقعیتی به پایان می‌رسد. جامعه‌شناسان، بسیاری از گروه‌های تماشاگر و هوادار را به‌عنوان پلی میان فرد و جامعه بزرگ‌تر در نظر می‌گیرند؛ زیرا، ممکن است آن‌ها به‌عنوان ابزاری قدرتمند برای کنترل اجتماعی و یا حتی تغییرات اجتماعی خدمت کنند (کلومنیز، ۲۰۰۵، ۱). مدیران ورزشی اظهار می‌دارند که به‌طور کلی، هواداران نقش مؤثری را در ورزش ایفا می‌کنند. لارسون^۲ بر این عقیده است که هواداران، مؤلفه اصلی در ورزش هستند؛ زیرا، آن‌ها به‌شکل مستقیم، یک محیط اجتماعی را برای ورزشکار فراهم می‌آورند (نقل در کامکاری، میرزاپور، رجب‌زاده و قجریان محفوظی، ۲۰۱۳، ۲۱۷۵). علاوه‌براین، ورزش عواقب منفی و مثبتی را برای افراد و گروه‌ها در سراسر جهان در پی دارد و به‌شکل جدی زندگی روزمره مردم، وضعیت آن‌ها، روابط نژادی، سبک لباس، زبان و ارزش‌های اخلاقی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. شایان‌ذکر است همان‌طور که در جنبه‌های دیگر زندگی اجتماعی می‌تواند رفتار منحرف وجود داشته باشد، در ورزش نیز شاهد گسترش بسیار این پدیده هستیم. یکی از مشکلات رایج جامعه در جهان ورزش، کج‌رفتاری هواداران است و بسیاری از رفتارهای منحرف در داخل و خارج از ورزشگاه و نیز بین افراد و گروه‌های تماشاگران به‌تدریج در حال افزایش می‌باشد. انواع بسیاری از انحرافات از قبیل جرم و جنایت، استفاده از مواد مخدر، مواد سمی و خشونت و پرخاشگری در ورزش دیده می‌شود. ذکر این نکته ضرورت دارد که در بین رفتارهای منحرف، پرخاشگری هواداران به‌عنوان عنصر اساسی در بسیاری از رویدادهای ورزشی در نظر گرفته شده است (کلومنیز، ۲۰۰۵، ۱). مسابقات ورزشی ممکن است هواداران را در موقعیت‌هایی قرار دهد که در آن شرایط، قوانین و هنجارها به‌راحتی نقض شود و منجر به مواجهه با پرخاشگری و خشونت گردد (هنری، حیدری، انصاری و احمدپور، ۲۰۱۱، ۸۷). از نظر مفهومی، پرخاشگری، هرگونه رفتار

-
1. Klomenis
 2. Larson

هدایت شده نسبت به افراد است که با قصد آسیب رساندن همراه باشد (آندرسون و بوشمن^۱، ۲۰۰۲، ۲۸). خشونت و پرخاشگری ورزشی را می‌توان رفتاری دانست که خارج از قواعد و هنجارهای ورزشی رخ می‌دهد، موجب آسیب عمومی می‌شود و ارتباط مستقیمی با اهداف رقابت ورزشی ندارد (تری و جکسون^۲، ۱۹۸۵، ۲۹). لازم به ذکر است که خشونت و پرخاشگری تماشاگران و هواداران مسابقات به دلیل دامنه و عواقب وسیع‌تر، در پژوهش‌های مختلف بیشتر مورد توجه قرار گرفته است (فتحی‌نیا، ۱۳۸۹، ۱۰۷). در پژوهش فولکسون و همکاران^۳ (۲۰۰۲)، عوامل درونی مانند رفتار بازیکنان و مربیان و نیز عملکرد داوران بسیار مهم تلقی شده است. استوت^۴ (۲۰۰۳) نیز در پژوهش خود در خصوص عوامل مؤثر بر اوباشگری و خشونت در ورزش فوتبال، به بررسی رابطه بین عملکرد نیروی امنیتی در کنترل نظم و برقراری امنیت ورزشگاه و میزان اوباشگری و خشونت در استادیوم‌های ورزشی پرداخت و به این نتیجه رسید که رفتار نیروی انتظامی و پلیس درقبال تماشاگران، نقش بسیار مهم و تعیین‌کننده‌ای در بروز اوباشگری دارد؛ زیرا، هم می‌تواند هواداران را از صحنه آشوب و درگیری دور کند و هم می‌تواند تحریک‌کننده آن‌ها باشد. در واقع، فراتر از هر متغیر و عامل دیگری، باید به نقش پلیس و نیروی انتظامی در شکل‌گیری و بروز رفتارهای خشونت‌آمیز هواداران فوتبال توجه کرد. علاوه بر این، هوی^۵ (۲۰۰۵) اظهار می‌دارد که عوامل روانی، محیطی و سازمانی موجب بروز رفتارهای منفی در تماشاگران می‌شود. بران و ولیجنتارت^۶ (۲۰۰۸) نیز اذعان کردند که پوشش رسانه‌ای، خشونت هواداران را به دیگران القا می‌کند؛ بنابراین، رسانه‌ها به شکل مثبتی بر خشونت طرفداران تأثیر می‌گذارند. اسپایج^۷ (۲۰۱۴) نیز با طراحی مدلی بیان داشت که خشونت جمعی تماشاگران از تعامل پویای بین عوامل فردی، درون فردی، وضعیتی، محیط اجتماعی و ساختار اجتماعی به وجود می‌آید و رابطه متقابل بین عوامل فردی و محیطی در سطوح مختلف رخ می‌دهد. همچنین، محیط اجتماعی و ساختار اجتماعی بر رفتار فردی و یا جمعی تأثیر دارند و به‌طور هم‌زمان، رفتار فردی یا گروهی بر محیط خود نیز تأثیر می‌گذارند. در ایران نیز چندین پژوهش در این زمینه انجام شده است. شاه‌منصوری و مظفری (۱۳۸۵) در پژوهش خود به عوامل مدیریتی توجه کردند و به این نتیجه رسیدند که مهم‌ترین عامل در ایجاد بحران، سوءمدیریت (نرم‌افزار) می‌باشد و پس از آن، سخت‌افزار و جان‌افزار (تأسیسات ورزشی و عوامل روانی و اجتماعی)

-
1. Anderson & Bushman
 2. Terry & Jackson
 3. Folkesson
 4. Stoot
 5. Hoyer
 6. Braun & Vliegthart
 7. Spaaij

به صورت مشترک در اولویت دوم قرار دارند و عامل رسانه‌ها نیز اولویت سوم را به خود اختصاص داده است. همچنین، با طراحی مدلی نشان دادند که نحوه ارتباط هر کدام از عوامل - هم در زمینه ایجاد بحران و هم در زمینه پیشگیری از بحران - دوسویه است و یک ارتباط کلی نیز بین تمام آن‌ها وجود دارد. وثوقی و خسروی‌نژاد (۱۳۸۸) نیز اظهار داشتند که رفتار غیراخلاقی مربیان، عملکرد نادرست مدیران باشگاه‌ها، عملکرد نادرست لیدرها، رفتار پرخاشگرانه افراد شرور، قضاوت نادرست داور، شرایط بحران‌های سیاسی و عدم رضایت از وضعیت استادیوم و خدمات رفاهی آن بر رفتار تماشاگران اثرگذار می‌باشد. علاوه بر این، رضانی‌نژاد و همکاران (۱۳۹۱) بر این باور هستند که عوامل محیطی و مدیریتی مانند مدیریت امکانات و خدمات، نقش رسانه‌ها و مدیریت مکان و زمان، بیشترین درصد از واریانس را برای تبیین پرخاشگری تماشاگران به خود اختصاص داده‌اند؛ در صورتی که رفتار اعضای تیم یا بازیکنان و مربیان به عنوان عاملی درونی در اولویت بعدی قرار دارد.

هرچند، خشونت و پرخاشگری در ورزش پدیده‌ای نوظهور نیست، اما امروزه، افزایش یافته و ممکن است فرهنگ ورزش را به سمت نابودی سوق دهد (وثوقی و خسروی‌نژاد، ۱۳۸۸، ۱۲۶). بی‌شک، ورزش‌های گروهی نسبت به سایر ورزش‌ها از تعداد هواداران بیشتری برخوردار هستند. بدیهی است که هندبال به عنوان یک ورزش تیمی، یکی از پرطرفدارترین رشته‌های ورزشی در ایران و بسیاری از کشورهای دیگر می‌باشد و در هنگام مسابقات، افراد زیادی برای تماشای بازی در سالن حضور می‌یابند. سالن هندبال نیز مانند استادیوم‌های فوتبال، یکی از مکان‌هایی است که خشونت و پرخاشگری هواداران در آن دیده می‌شود؛ لذا، لازم است که با ناهنجاری‌های موجود در محیط‌های ورزشی به صورت منطقی، خردمندانه و علمی برخورد کرد؛ زیرا، تدابیر نامناسب، نه تنها جو مسابقات و هواداران را بهبود نمی‌بخشد، بلکه باعث بروز تشنج و درگیری‌های حاشیه‌ای نیز می‌شود؛ از این رو، در درجه اول می‌بایست هواداران حاضر در محیط‌های ورزشی را از نظر خصایل عرفی، اجتماعی و روان‌شناختی مورد بررسی و بازبینی دقیق قرار داد و بر مبنای شناخت درست نسبت به آن‌ها برای رفع ناهنجاری‌ها تلاش نمود و از سوی دیگر، باید توجه کرد که تلاش تنها برای کاهش ناهنجاری‌ها چندان اثربخش نخواهد بود، بلکه توجه به رفتارهای به‌هنجار و تقویت آن‌ها به همراه رفع ناهنجاری‌ها، تأثیر به‌سزایی بر رفتار هواداران خواهد داشت؛ بنابراین، توجه به عواملی که موجب رفتار مثبت در هواداران می‌شود، امری ضروری می‌باشد. یکی از جنبه‌های مثبت در ورزش، تقویت رفتار به‌هنجار و مثبت هواداران از قبیل احترام به قوانین حاکم بر سالن و رعایت نظم، عدم استفاده از الفاظ زشت و رکیک، توجه و حفظ اموال عمومی ورزشگاه و غیره می‌باشد (شیلدز، بردمایر، لاووی

و پاور^۱، ۲۰۰۵، ۵۱). شایان ذکر است با وجود این که پژوهش‌های خوبی در زمینه بررسی تأثیر عوامل مختلف بر پرخاشگری هواداران در ایران انجام گرفته است، اما کمتر بر عوامل مؤثر بر رفتار مثبت هواداران تأکید شده است. این که چه عواملی موجب بروز رفتار مثبت و بهبود رفتار هواداران می‌شود، سؤال است که ذهن مدیران باشگاه‌ها و مسئولین ورزشی را به خود مشغول کرده است؛ لذا، این پژوهش در پی آن است که عوامل مؤثر بر رفتار مثبت را شناسایی کند و آن‌ها را مورد بررسی قرار دهد.

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر، توصیفی بوده و طرح آن از نوع هم‌بستگی است. جامعه آماری پژوهش را تمامی هواداران زن و مرد مسابقات نیم‌فصل لیگ برتر هندبال در سال (۱۳۹۲-۹۳) تشکیل دادند. شایان ذکر است که تعداد نمونه‌ها در تحلیل عاملی حداقل دو برابر و حداکثر ۱۰ برابر تعداد متغیرهای اکتشافی است (کلاین^۲، ترجمه صدرالسادات و مینایی، ۱۳۸۰، ۹۹-۹۸)؛ لذا، در این پژوهش برای شناسایی عوامل مؤثر در بهبود رفتار هواداران ورزشی، تعداد ۳۵۸ نفر از هواداران هندبال با استفاده از روش تصادفی به‌عنوان نمونه آماری انتخاب شدند.

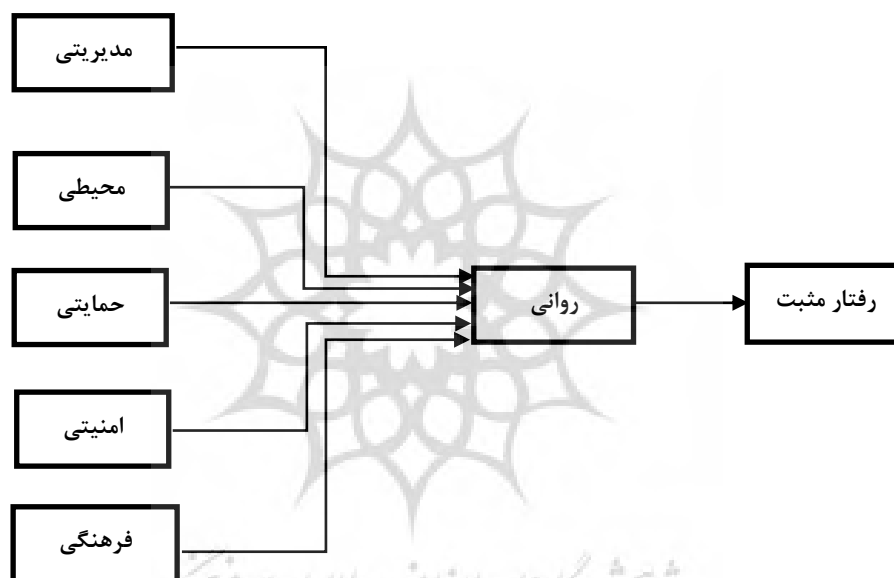
ذکر این نکته ضرورت دارد که به دلیل نبود پرسش‌نامه متناسب با موضوع پژوهش از پرسش‌نامه پژوهشگر ساخته استفاده شد. بدین منظور، پژوهشگران ضمن مصاحبه با اساتید مدیریت ورزشی و افراد صاحب‌نظر (مدیران باشگاه‌ها، سرپرستان، مربیان، ورزشکاران و داوران هندبال)، فهرستی از مهم‌ترین متغیرهای مرتبط با موضوع مورد نظر را تهیه نمودند و پس از استخراج این متغیرها، ۱۰ نفر از اساتید و متخصصان صاحب‌نظر، روایی صوری و محتوایی پرسش‌نامه را بررسی کردند و تأیید نمودند. پس از انجام اصلاحات، پرسش‌نامه که دارای سه بخش ویژگی‌های جمعیت‌شناختی، عوامل مؤثر و رفتار مثبت بود مورد استفاده قرار گرفت و ۳۰ نفر از هواداران، پرسش‌نامه ۴۲ سؤالی با مقیاس پنج ارزشی لیکرت (از کاملاً مخالفم = یک تا کاملاً موافقم = پنج) را تکمیل نمودند. پس از تجزیه و تحلیل پرسش‌نامه‌ها، پایایی پرسش‌نامه بخش عوامل مؤثر با ۳۸ متغیر و نیز بخش رفتار مثبت با پنج متغیر با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ به ترتیب معادل (۰/۹۰ =) و (۰/۶۶ =) برآورد شد.

علاوه بر این، به منظور تحلیل استنباطی داده‌ها از آزمون آلفای کرونباخ و تحلیل عاملی اکتشافی با چرخش متعامد استفاده شد و جهت تعیین مدل و چگونگی رابطه میان عوامل نیز تحلیل مسیر

1. Shields, Bredemeier, LaVoi & Power
2. Kline

مورد استفاده قرار گرفت. شایان ذکر است که در انجام تمامی آزمون‌های فوق از نرم‌افزارهای آماری اس. پی. اس. ۱ و آموس^۲ استفاده گردید.

چهارچوب نظری، یک الگوی مفهومی مبتنی بر روابط نظری میان شماری از عواملی که در مورد مسائل پژوهش با اهمیت تلقی شده‌اند می‌باشد. این چهارچوب با بررسی سوابق پژوهشی در قلمروی مسأله، به شکلی منطقی جریان پیدا می‌کند. با توجه به تعاریف ارائه شده و پژوهش‌های گذشته، مدل مفهومی به شکل زیر ارائه گشت و از آن برای ارزیابی عوامل مؤثر بر رفتار مثبت هواداران لیگ برتر هندبال (۹۳-۱۳۹۲) استفاده گردید.

شکل ۱- مدل مفهومی رفتار مثبت

نتایج

از مجموع ۳۵۸ آزمودنی که در این پژوهش حضور داشتند، ۶۲/۳ درصد مرد و ۳۷/۷ درصد زن بودند. دامنه سنی پاسخ‌دهندگان نیز از ۱۹ تا ۶۰ سال متغیر بود و آن‌ها دارای میانگین سنی ۲۷/۹۵ سال و انحراف استاندارد ۸/۴۴ بودند. شایان ذکر است که بیشتر پاسخ‌دهندگان در گروه سنی ۱۹ تا ۲۷ سال (۶۲/۶ درصد) قرار داشتند. همچنین، تعداد آزمودنی‌های مجرد (۵۶/۷ درصد) نسبت

1. SPSS
2. AMOS

به آزمودنی‌های متأهل (۴۳/۳ درصد) بیشتر بود و آزمودنی‌ها دارای بیشترین مدرک تحصیلی (کارشناسی) (۳۷/۲ درصد) بودند. علاوه بر این، اکثر آزمودنی‌ها (۴۰/۲ درصد) دانشجو بودند و شغل آزاد (۳۳/۸ درصد) داشتند. پیش از اجرای تحلیل عاملی اکتشافی و به منظور تعیین و شناسایی عوامل مؤثر بر رفتار مثبت هواداران و نیز برای اطمینان از کافی بودن تعداد نمونه‌ها از معیار کایرز - می‌یر - اوکلین^۱ (KMO: ۰/۸۷) استفاده شد. همچنین، برای تعیین هم‌بستگی بین متغیرها، آزمون بارلت^۲ (P= ۰/۰۱) مورد استفاده قرار گرفت. نتایج نشان می‌دهد که استفاده از تحلیل عاملی مناسب بوده است و عوامل شناخته شده از اعتبار لازم برخوردار هستند و تعداد نمونه‌ها نیز برای تحلیل عاملی کافی می‌باشد. در نتیجه استفاده از تحلیل عاملی، شش عامل محیطی (شش گویه)، فرهنگی (نه گویه)، امنیتی (هفت گویه)، حمایتی (هفت گویه)، روانی (شش گویه) و مدیریتی (سه گویه) به لحاظ داشتن بار عاملی مساوی یا بیشتر از (۰/۳۰) (معیار مینا) شناسایی شدند (جدول شماره یک). همچنین، براساس پیشینه پژوهش، پنج گویه به عنوان رفتار مثبت دسته‌بندی شدند. علاوه بر این، از ضریب آلفای کرونباخ برای بررسی پایایی یا ثبات درونی ابزار پژوهش استفاده شد که میزان آن (۰/۹۰) بود. ضرایب آلفای کرونباخ برای هر عامل نیز به صورت جداگانه محاسبه گردید که پایایی هر یک از عوامل از (۰/۵۷) تا (۰/۸۱) متغیر بود که بیانگر ارتباط متوسط تا نسبتاً بالا در بین آیتم‌های هر عامل می‌باشد. ذکر این نکته ضرورت دارد که حذف هیچ‌یک از آیتم‌ها (سؤالات)، پایایی این عوامل را افزایش نمی‌داد.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

-
1. Kaiser- Meyer-Oklin Measure of Sampling Adequacy
 2. Bartlett's Test of Sphericity

جدول ۱- تحلیل عاملی مؤلفه‌های اصلی

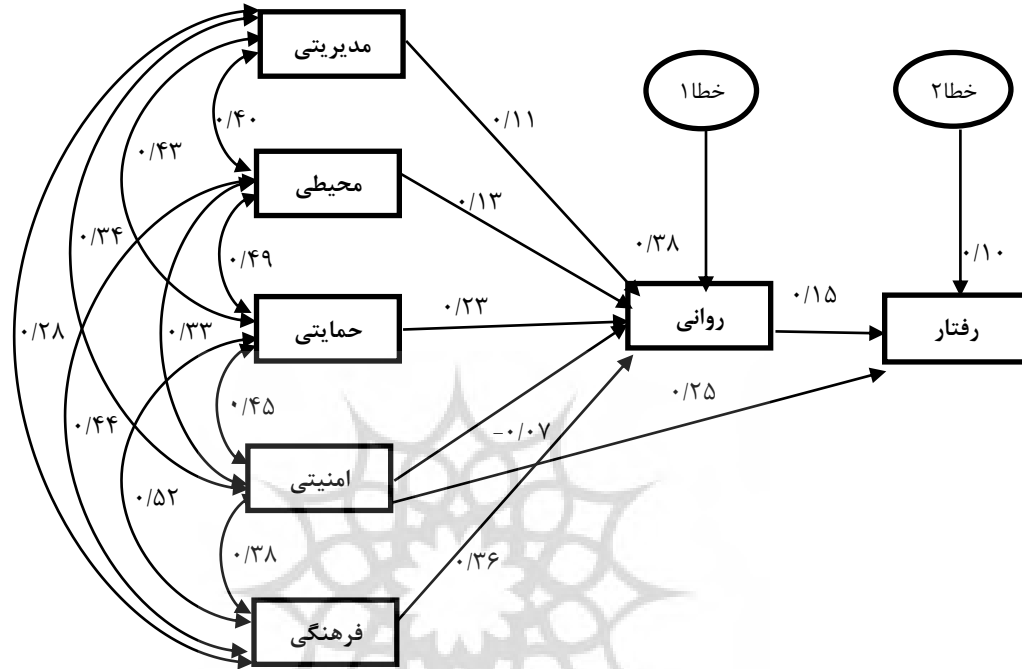
بار عاملی	حیطه‌ها و زیر حیطه‌ها
عامل یک: محیطی	
۰/۷۴	استفاده از تأسیسات و امکانات مدرن (نصب اسکوربورد، ساخت سرویس بهداشتی و سلف تغذیه) در ورزشگاه
۰/۷۳	طراحی صحیح ورودی، خروجی و شکل ظاهری ورزشگاه
۰/۶۸	طراحی جایگاه‌های مناسب و صندلی راحت برای هواداران
۰/۶۶	افزایش کمی و کیفی وسایل حمل‌ونقل عمومی برای هواداران
۰/۵۴	استفاده از سیستم‌های مناسب (نور، صوت، گرمایشی و سرمایشی) در ورزشگاه
۰/۴۵	زنده‌کشی و حفاظت‌بندی مناسب در ورزشگاه
عامل دو: فرهنگی	
۰/۶۷	آموزش رفتارهای شایسته، برجسته‌سازی اخلاقیات، فرهنگ‌سازی و تبلیغات از طریق رسانه‌ها
۰/۶۴	تأکید خانواده‌ها بر رفتارهای هنجار و پسندیده
۰/۶۰	تشویق و ترغیب به رعایت اصول اخلاقی توسط بازیکنان محبوب
۰/۵۹	ارائه الگوی رفتاری مناسب به هواداران ورزشی
۰/۵۲	آشناکردن هواداران با قوانین ورزش موردنظر
۰/۴۶	حضور خانواده (همسر و فرزند) در ورزشگاه
۰/۴۱	تأکید روزنامه‌های ورزشی بر مسائل ورزشی
۰/۴۰	کمک‌گرفتن از بازیکنان تأثیرگذار برای بهبود رفتار هواداران
۰/۳۷	حضور مقامات و افراد مؤثر و مردمی (فرهنگی، مذهبی و خیرین) در ورزشگاه
عامل سه: امنیتی	
۰/۶۹	استفاده از دوربین‌های مداربسته در داخل و حوالی ورزشگاه
۰/۶۹	بازرسی هواداران هنگام ورود به ورزشگاه
۰/۶۸	حضور مأموران با لباس شخصی در بین هواداران
۰/۵۷	مجازات و جریمه‌کردن افراد خاطی (هواداران، مربیان، داوران، بازیکنان و تیم)
۰/۴۶	پیش‌فروش بلیط و ارائه آن به شکل اینترنتی
۰/۴۲	استفاده از مأموران انتظامی آموزش‌دیده و مناسب
۰/۳۷	برقراری نظم در نقاط حساس ورزشگاه (محل ورود و محل تجمع هواداران)
عامل چهار: حمایتی	
۰/۶۶	فراهم‌کردن امکانات تفریحی و ورزشی در سطح شهر به‌منظور تخلیه هیجانات
۰/۶۰	داشتن برنامه مناسب قبل از شروع بازی و بین دو نیمه آن برای سرگرمی هواداران
۰/۵۴	تشکیل کانون هواداران
۰/۵۳	اختصاص جایگاه مناسب در ورزشگاه با توجه به ماهیت افراد (سن، جنسیت، تحصیلات و وضعیت اقتصادی)
۰/۵۱	افزایش تیم‌های محلی برای مشارکت جوانان در برنامه‌های ورزشی
۰/۳۶	انتخاب چند تماشاگر نمونه و تجلیل از رفتار شایسته آن‌ها
۰/۳۱	برگزاری کلاس‌های آموزشی برای لیدرها

ادامه جدول ۱- تحلیل عاملی مؤلفه‌های اصلی

بار عاملی	حیطه‌ها و زیرحیطه‌ها
	عامل پنج: روانی
۰/۷۴	حضور داور حین تمرین به‌منظور بالا بردن سطح تحمل بازیکنان
۰/۷۲	حضور هواداران حین تمرین بازیکنان
۰/۶۲	ایجاد جو مناسب (مدیریت صحیح هواداران) توسط مربی
۰/۵۳	برجسته‌سازی رفتارهای دوستانه بازیکنان و مربیان دو تیم با یکدیگر
۰/۳۷	استفاده از موسیقی مؤثر در زمان مناسب
۰/۳۲	ایجاد ذهنیت مثبت در هواداران نسبت به تلاش تیم
	عامل شش: مدیریتی
۰/۶۰	استفاده از بازیکنان، مربیان و داوران مجرب و حرفه‌ای
۰/۵۸	تعیین زمان مناسب برای برگزاری مسابقات و شروع به‌موقع آن
۰/۵۷	بازبودن به‌موقع درب ورودی ورزشگاه و فروش بلیط با توجه به ظرفیت آن

در ادامه و به‌منظور بررسی اثر مستقیم، غیرمستقیم و نیز اثر کلی عوامل مؤثر بر رفتار مثبت، از روش تحلیل مسیر استفاده شد. در این مدل عوامل محیطی، فرهنگی، امنیتی، حمایتی و مدیریتی به‌عنوان متغیرهای مستقل در نظر گرفته شدند و عامل روانی و رفتار مثبت نیز به‌عنوان متغیرهای وابسته مدنظر قرار گرفتند. با توجه به عدم توافق عمومی و کلی در بین متخصصین مدل‌یابی معادلات ساختاری در مورد بهترین شاخص‌های برازندگی برآورد، کلاین و تامسون^۱ (۲۰۰۴) شاخص‌های برازش χ^2 ، شاخص برازش هنجار شده^۲، شاخص برازندگی تطبیقی^۴ و شاخص ریشه میانگین مجذور برآورد تقریب^۵ را برای گزارش پیشنهاد کردند (نقل در حسینی، بحرالعلوم و علی ئی، ۱۳۹۲، ۴۱). در پژوهش حاضر نیز از بین شاخص‌های برازندگی مطلق، شاخص χ^2 دو نسبی^۶ و شاخص ریشه میانگین مجذور برآورد تقریب و از بین شاخص‌های برازندگی تطبیقی، شاخص برازندگی تطبیقی و شاخص برازش هنجار شده مورد استفاده قرار گرفت.

1. Thomson
2. χ^2
3. NFI
4. CFI
5. RMSEA
6. CMIN/DF

کای دو	ارزش معناداری	ریشه میانگین مجذور برآورد تقریب	نسبت کای دو به درجه آزادی	برآزش هنجار شده	برآزش تطبیقی
۱۳/۲۶	۰/۰۱	۰/۰۸	۳/۳۱	۰/۹۸	۰/۹۸

شکل ۲- ضرایب استاندارد عوامل مؤثر بر رفتار مثبت با اضافه کردن مسیر

همان طور که در شکل شماره دو ملاحظه می شود، کلیه مسیرها به جز مسیری که عامل امنیتی را به عامل روانی وصل می کند، از نظر آماری معنادار می باشند. قابل ذکر است مسیر معناداری که عامل امنیتی را به رفتار مثبت وصل می کند و با رنگ قرمز نشان داده شده است، به مدل اضافه گردید. در جدول شماره دو اثرات عوامل به شکل مستقیم، غیرمستقیم و کلی بر رفتار مثبت نشان داده شده است.

جدول ۲- اثرات عوامل مؤثر بر عامل روانی و رفتار مثبت

اثر متغیرها			متغیرها		
کل	غیرمستقیم	مستقیم	رفتار مثبت	امنیتی	حمایتی
۰/۱۳	۰/۰۰	۰/۱۳	روانی	<--	محیطی
۰/۳۶	۰/۰۰	۰/۳۶	روانی	<--	فرهنگی
۰/۱۱	۰/۰۰	۰/۱۱	روانی	<--	مدیریتی
-۰/۰۷	۰/۰۰	-۰/۰۷	روانی	<--	امنیتی
۰/۲۳	۰/۰۰	۰/۲۳	روانی	<--	حمایتی
۰/۰۲	۰/۰۲	۰/۰۰	رفتار مثبت	<--	محیطی
۰/۰۵	۰/۰۵	۰/۰۰	رفتار مثبت	<--	فرهنگی
۰/۰۱	۰/۰۱	۰/۰۰	رفتار مثبت	<--	مدیریتی
۰/۲۴	-۰/۰۱	۰/۲۵	رفتار مثبت	<--	امنیتی
۰/۰۳	۰/۰۳	۰/۰۰	رفتار مثبت	<--	حمایتی
۰/۱۵	۰/۰۰	۰/۱۵	رفتار مثبت	<--	روانی

همان‌طور که در این مدل مشاهده می‌شود، به ترتیب ۳۸ و ۱۰ درصد از واریانس عامل روانی و رفتار مثبت توسط متغیرهای تأثیرگذار بر آن‌ها تبیین شده است. همچنین، در قسمت شاخص‌های آماری مشاهده می‌شود که خی‌دو معنادار نمی‌باشد ($P > 0/05$). این امر بیانگر این است که بین مدل پیشنهادشده و داده‌های مشاهده‌شده، برازش قابل‌قبولی وجود دارد. علاوه‌براین، بزرگ‌تر بودن شاخص‌های برازش تطبیقی و برازش هنجار شده از (۰/۹۰)، کوچک‌تر بودن شاخص ریشه‌ی میانگین مجذور برآورد تقریب از (۰/۱۰) و قراردادن خی‌دو نسبی بین یک تا پنج، نشان از برازش خوب مدل دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر، ارائه مدل عوامل مؤثر بر رفتار مثبت هوادارانی بود که در مسابقات لیگ برتر هندبال ایران حضور داشتند. براساس تحلیل عاملی، ۳۸ متغیر در شش گروه محیطی، فرهنگی، مدیریتی، حمایتی، امنیتی و روانی قرار گرفتند. در این پژوهش، پیدایش عوامل شش‌گانه‌ای که بر رفتار مثبت تأثیرگذار هستند، با نتایج ارائه‌شده توسط آبالاسی^۱ و کوچکاریو^۲ (۲۰۱۲)، اسپایچ (۲۰۱۴)، غلامی و همکاران (۱۳۹۰) و رضانی‌نژاد و همکاران (۱۳۹۱) همسو می‌باشد. درخصوص

1. Abalasei
2. Cojocariu

عامل محیطی می‌توان گفت که محدودیت‌ها به‌عنوان محرک‌هایی برای بروز رفتارهای تهاجمی عمل می‌کنند؛ بنابراین، محدودیت در امکانات رفاهی و بهداشتی، محدودیت در سرویس‌های ایاب و ذهاب و غیره، انگیزه افراد را برای نشان‌دادن خشونت و رفتارهای تهاجمی افزایش می‌دهد. علاوه‌براین، عواملی که در پیرامون زندگی انسان هستند می‌توانند در بروز یا تشدید پرخاشگری و تخفیف یا تعدیل آن اثرگذار باشند؛ مانند رسانه‌های گروهی، به‌ویژه تلویزیون، که از عوامل فرهنگی محسوب می‌شوند و در پیدایش و تقویت پرخاشگری نقش دارند. عامل مدیریتی اشاره به مدیریت مکان، زمان و انسان دارد. در مدیریت زمان برای برگزاری مسابقات، به برنامه‌ای از پیش تعیین‌شده نیاز می‌باشد. به‌لحاظ فنی نیز در ارتباط با انتخاب داور می‌بایست در هر مسابقه با توجه به جمعیت حاضر در سالن و ماهیت تیم‌ها از داورانی استفاده شود که مقابل تعداد زیاد تماشاگران و تیم‌های پرحاشیه، عملکرد ذهنی خوبی داشته باشند. ازسوی‌دیگر، عامل حمایتی، عاملی است که بالقوه احتمال درگیرشدن در رفتار خطرآفرین را کم می‌کند؛ به‌عنوان مثال، مدیران و مسئولان باشگاه‌ها با ایجاد کانون هواداران و به‌منظور پاسخ‌گویی به آن‌ها و داشتن ارتباطی صمیمانه می‌توانند زمینه بهبود رفتار هواداران را فراهم نمایند. یکی از عوامل ایجاد تشنج و جنجال، عوامل اجرایی هستند؛ ازاین‌رو، وجود مأموران انتظامی مناسب و آموزش‌دیده در ورزشگاه به‌منظور کنترل و نظارت بر سکوی تماشاگران، تاحدودی خشونت هواداران را کاهش خواهد داد. درباره عامل روانی مؤثر در رفتارهای نابه‌هنجار می‌توان گفت که دو هدف کلی در این زمینه وجود دارد؛ هدف عملکردی و هدف فرایندی. اگر تنها کسب نتیجه مهم باشد، هدف عملکردی سرلوحه کار قرار گرفته است. هدف فرایندی نیز بیان‌کننده این مطلب است که برای ارائه بهترین بازی چگونه باید کار کرد تا فرایند به‌خوبی طی شود. شایان‌ذکر است که در کشور ما، هدف تماشاگران عملکردی می‌باشد که می‌بایست تغییر کند. درحقیقت، هدف و انتظار دیگران از ورزشکار می‌بایست درست انجام‌دادن کار باشد.

علاوه‌براین، نتایج نشان داد مجموعه‌ای از عوامل در ایجاد رفتار مثبت هواداران نقش دارند. به‌بیان‌دیگر، در بهبود رفتار هواداران و شکل‌گیری رفتار مثبت، تنها یک عامل مؤثر نیست، بلکه رفتار مثبت از تعامل پویای عوامل محیطی، فرهنگی، امنیتی، حمایتی، روانی و مدیریتی به‌وجود می‌آید. این یافته‌ها با نتایج جهان‌فر (۱۳۸۱)، شاه‌منصوری و مظفری (۱۳۸۵)، قاسمی و همکاران (۱۳۸۸)، هوی (۲۰۰۵) و اسپایچ (۲۰۱۴) همخوانی دارد. دیگر یافته پژوهش این بود که ارتباط مستقیم و معناداری بین عامل فرهنگی و عامل روانی وجود دارد و بیشترین تأثیر را در بین عوامل، عامل فرهنگی بر عامل روانی می‌گذارد. این نتایج ممکن است به‌این‌دلیل باشد که انسان ذاتاً موجودی تأثیرپذیر است که هر دو تأثیر مثبت و منفی را پذیرا می‌باشد. ازسوی‌دیگر، امروزه وسایل

ارتباط جمعی مانند رسانه‌ها و مطبوعات، نقش به‌سزایی در زندگی افراد دارند و هواداران نیز توجه خاصی به آن‌ها می‌کنند و از آن‌ها تأثیر می‌گیرند؛ لذا، می‌توان گفت که رسانه‌ها و مطبوعات تأثیر بسیاری بر ذهنیت هواداران دارند؛ به‌گونه‌ای که می‌توانند ذهنیت مثبتی را در هواداران ایجاد کنند؛ به‌عنوان مثال، رسانه‌ها به‌جای این‌که بر برد و باخت تأکید داشته باشند و بر آن تمرکز کنند می‌توانند ذهنیت هواداران را به سمت تلاش تیم محبوب خود سوق دهند. همچنین، می‌توان بیان کرد که خانواده و افراد مؤثری که هواداران از آن‌ها پیروی می‌کنند، بر رفتار هواداران تأثیر دارند و حضور آن‌ها در سالن و در بین هواداران با رفتاری شایسته، به سالم‌سازی فضای بازی کمک می‌کند. این یافته‌ها با نتایج شاه منصور و مظفری (۱۳۸۵)، قاسمی و همکاران (۱۳۸۸)، فتحی‌نیا (۱۳۸۹)، جان بزرگی (۱۳۹۰)، برکویتز (۱۹۹۸) و بران و ولیجنتارت (۲۰۰۸) همخوانی دارد. علاوه‌براین، نتایج نشان داد که عامل حمایتی با عامل روانی ارتباط مستقیم و معناداری دارد. نبود زمینه لازم برای تخلیه هیجانات، حکایت از ضرورت برنامه‌ریزی جامعی دارد که قشرهای مختلف هواداران را در زمینه‌های گوناگون سرگرم نماید. بدین‌منظور، می‌توان از برنامه‌های مناسب و موسیقی در بین دو نیمه بازی استفاده کرد. از سوی دیگر، کمبود امکانات تفریحی ورزشی و نداشتن درآمد کافی برای شرکت در برنامه‌های ورزشی موجب احساس بی‌هویتی و ناکامی در جوانان می‌شود؛ لذا، آن‌ها به‌منظور پرکردن این خلا، خود را به یک تیم و یا ورزشکار منتسب می‌کنند و با خدشه وارد کردن به آن‌ها عکس‌العمل نشان می‌دهند؛ بنابراین، وجود امکانات تفریحی و تیم‌های محلی نه‌تنها موجب تخلیه هیجان هواداران می‌شود، بلکه احساس عزت‌نفس و هویت را در آن‌ها بالا می‌برد. این یافته‌ها با نتایج جهان‌فر (۱۳۸۱) و اسپایچ (۲۰۱۴) همسو می‌باشد. علاوه‌براین، نتایج نشان داد که عامل محیطی، ارتباط مستقیم و معناداری با عامل روانی دارد. این نتایج می‌تواند ناشی از این باشد که بسیاری از نارسایی‌ها در ورزشگاه‌های کشور، به‌دلیل حفظ‌نشدن احترام هوادار یا تماشاگر در استادیوم است؛ زیرا، هواداری که امکان استفاده از سرویس بهداشتی مناسب، تغذیه مناسب و نمازخانه مناسب را ندارد، به‌تبع نمی‌تواند در موارد مختلف بر فشارهای موجود غلبه کند و شاید ناچار به پرخاشگری و بی‌احترامی به داور، کادر حریف و حتی بازیکنان تیم خودی شود؛ لذا، ایجاد امکانات رفاهی باعث کاهش استرس و فشار ناشی از مسائل موجود در سالن خواهد شد. این نتایج با یافته‌های شاه منصور و مظفری (۱۳۸۵)، قاسمی و همکاران (۱۳۸۸)، هوی (۲۰۰۵) و اسپایچ (۲۰۱۴) همخوانی دارد. همچنین، براساس نتایج، ارتباط مستقیم و معناداری بین عامل مدیریتی و عامل روانی وجود دارد. این نتایج گویای این حقیقت است که در روابط میان انسان‌ها - چه فردی و چه جمعی - اعتماد، بخش مهمی از آن را به‌خود اختصاص می‌دهد. می‌توان چنین بیان

کرد که عدم اعتماد هواداران به مدیران اجرایی برگزاری مسابقات موجب خشونت هواداران خواهد شد و برگزاری مسابقات در زمان نامناسب و حضور هواداران از ساعت‌ها قبل پشت در سالن یا ورزشگاه، دلیل مهمی برای ازدست‌دادن آرامش روان آن‌ها در طول بازی خواهد بود. می‌توان گفت بازیکنان و مربیان این توانایی را دارند که ذهنیت هواداران را تحت‌تأثیر قرار دهند و جو مناسبی را برای آن‌ها ایجاد کنند؛ بنابراین، استفاده از بازیکنان، مربیان و داوران ماهر و آموزش‌دیده، تأثیر به‌سزایی بر کنترل رفتار هواداران دارد. این یافته‌ها با نتایج شاه منصوری و مظفری (۱۳۸۵) و قاسمی و همکاران (۱۳۸۸) هم‌راستا می‌باشد. نتایج نشان داد که عامل امنیتی، ارتباط مستقیم، منفی و غیرمعناداری با عامل روانی دارد. می‌توان این‌گونه اذعان کرد که در کشورهای خارجی، هر باشگاهی ورزشگاه مخصوص به خود را دارد و با توجه به این‌که ورزشگاه‌ها خصوصی هستند، تأمین امنیت آن‌ها بر عهده خود باشگاه‌ها است و پلیس دخالت چندانی در آن ندارد، اما در ایران به دلیل دولتی‌بودن اکثر باشگاه‌ها، نیروهای انتظامی نقش بیشتری را در برقراری نظم و امنیت بر عهده دارد؛ بنابراین، اگر فضای ورزشگاه‌های کشور از حالت پلیسی خارج شود و گروهی از خود هواداران و لیدرها مسئولیت امنیت ورزشگاه‌ها را بر عهده بگیرند، موجبات آرامش روانی هواداران فراهم خواهد شد. این نتایج با یافته‌های قاسمی و همکاران (۱۳۸۸) و اسپایچ (۲۰۱۴) ناهمخوان می‌باشد. علت این عدم همخوانی را می‌توان در تفاوت در روش پژوهش دانست؛ زیرا، قاسمی و همکاران (۱۳۸۸) برای آزمون مدل خود از رگرسیون چندگانه به روش گام‌به‌گام استفاده کرده‌اند، اما در پژوهش حاضر، تحلیل مسیر مورداستفاده قرار گرفته است. علاوه‌براین، روش پژوهش اسپایچ (۲۰۱۴) کیفی است؛ در صورتی‌که روش پژوهش حاضر کمی می‌باشد. همچنین، یافته‌ها بیانگر این بود که ارتباط مستقیم و معناداری بین عامل امنیتی و رفتار مثبت وجود دارد و عامل امنیتی، بیشترین تأثیر را بر رفتار مثبت می‌گذارد. براساس نظریه "محرومیت - تهاجم"، محدودیت‌ها به‌عنوان محرک‌هایی برای بروز رفتارهای تهاجمی عمل می‌کنند؛ بنابراین، محدودیت ایجادشده توسط نیروی انتظامی، رفتارهای خشونت‌آمیز را افزایش می‌دهد (کاظمی، شیخ، شهبازی و راسخ، ۱۳۸۶، ۱۰۴). این نتایج می‌تواند بیانگر این باشد که اگر مأموران انتظامی از آموزش لازم برای داشتن رفتاری مناسب با هواداران برخوردار باشند و مانع از ابرازکردن صحیح احساسات توسط هواداران نشوند، قطعاً هواداران نیز قوانین حاکم بر سالن را رعایت خواهند کرد و از الفاظ زشت و رکیک کمتر استفاده خواهند نمود؛ بنابراین، می‌توان اظهار داشت که عامل امنیتی، تأثیر به‌سزایی بر رفتار مثبت دارد. این یافته‌ها با نتایج استوت و پیرسون^۱ (۲۰۰۶)، مادسن^۲ و ایک^۳ (۲۰۰۸)، کامکاری و همکاران (۲۰۱۳)،

-
1. Pearson
 2. Madensen
 3. Eck

فتحی‌نیا و علیزاده (۱۳۸۴) و پاک‌نژاد و درانی (۱۳۸۹) همسویی دارد. همچنین، براساس نتایج، عامل روانی ارتباط مستقیم و معناداری با رفتار مثبت دارد. می‌توان گفت جوانان و نوجوانان به دلیل شرایط روحی خاص و فرارگرفتن در جو، دست به تخریب اماکن عمومی و نوشتن شعارها و کلمات مستهجن بر در و دیوار می‌زنند. به عبارت دیگر، آن‌ها در مقابل برخی از فشارها، تحمیلات، ناملایمات، اجحاف‌ها و شکست‌ها، تمایل به تخریب اموال و تأسیسات عمومی و استفاده از الفاظ زشت دارند؛ بنابراین، می‌توان با کاهش فشارها و آرام‌سازی هواداران، رفتار مثبت را در آن‌ها تقویت کرد؛ به عنوان مثال، اگر مربی تیم با هواداران صحبت کند و جو مناسبی را ایجاد نماید و یا هواداران در حین تمرینات بازیکنان حضور داشته باشند و تلاش بازیکنان را به صورت مستقیم مشاهده کنند، احتمال زیادی وجود دارد که تیم خود را تشویق نمایند و به مربی و بازیکنان احترام بگذارند. این یافته‌ها با نتایج فولکسون و همکاران (۲۰۰۲)، هوی (۲۰۰۵)، سیمون و جانسن^۱ (۲۰۰۷)، اندرسون و کریسنسکا^۲ (۲۰۰۹)، خادمی (۱۳۸۷) و رضانی‌نژاد و همکاران (۱۳۹۱) هم‌راستا می‌باشد.

به طور کلی، نتایج نشان داد که عامل امنیتی، بیشترین تأثیر را بر رفتار مثبت دارد. عامل امنیتی به استفاده از مأموران انتظامی آموزش‌دیده و مناسب، استفاده از دوربین‌های مداربسته در داخل و حوالی ورزشگاه و بازرسی هواداران هنگام ورود به ورزشگاه اشاره دارد. در این خصوص، می‌توان گفت وجود مأموران انتظامی مناسب در ورزشگاه به منظور کنترل و نظارت بر سکوی تماشاگران و یا استفاده از دوربین‌های مداربسته، تاحدودی رفتار هواداران را کنترل خواهد کرد؛ زیرا، افراد خاطی به راحتی شناسایی می‌شوند و این ترس از شناسایی شدن موجب می‌شود که رفتار مثبت و شایسته‌ای را از خود نشان دهند؛ لذا، به مدیران برگزارکننده مسابقات پیشنهاد می‌گردد که به هنگام برگزاری مسابقات از نیروهای امنیتی آموزش‌دیده استفاده کنند و جلساتی را به منظور نظارت بهتر، با نیروهای امنیتی داشته باشند.

علاوه بر این، بررسی پیشینه پژوهش در حیطه رفتار هواداران نشان داد، عوامل مختلفی در رفتار هواداران تأثیرگذار می‌باشند، اما این که کدامیک از عوامل موجب رفتار مثبت هواداران هندبال می‌شود و یا اینکه کدامیک بیشترین نقش را بر رفتار مثبت آن‌ها دارد، مسائل مبهمی بودند که در پژوهش حاضر شناسایی شدند. امید است که به واسطه نتایج این پژوهش، شاهد برگزاری هرچه بهتر مسابقات هندبال باشیم.

-
1. Simon & Jonathan
 2. Krysinska

تشکر و قدردانی

این مقاله حاصل بخشی از پایان‌نامه ارشد در دانشکده تربیت‌بدنی دانشگاه شاهرود می‌باشد. بدین‌وسیله، از کلیه افرادی که ما را طی این پژوهش یاری رساندند، تشکر و قدردانی می‌شود.

منابع

1. Abalasei, B., & Cojocariu, A. (2012). The social representation of violence of sports events spectators. *Revista de Cercetare Si Interventie Sociala*, 39(3), 17-38.
2. Anderson, C. A., & Bushman, B. J. (2002). Human aggression. *Annual Review of Psychology*, 53(1), 27° 51.
3. Anderson, K., & Kryszinska, K. (2009). Can sports events affect suicidal behavior? A review of literature and implications for prevention crisis. *J Crisis Intervention and Suicide Prevention*, 30(3), 144 -52.
4. Berkowitz, L. (1998). Frustrations, appraisals, and aversively stimulated aggression. *Aggressive Behavior*, 14(1), 3-11.
5. Braun, R., & Vliegthart, R. (2008). The contentious fans: The impact of repression, media coverage, grievances and aggressive play on supporters' violence. *International Sociology*, 23(6), 796° 818.
6. Fathinia, M. (2010). Pathology of sports television programs in terms of how to deal with behavioral abnormalities football fans. *Journal of Research Communication*, 17(4), 105-31. (Persian).
7. Fathinia, M., & Alizadeh, R. (2005). Violent football fans and the media's role in its control. *Journal of Research Communication*, 12(42-43), 81-105. (Persian).
8. Folkesson, P., Nyberg, C., Archer, T., & Norlander, T. (2002). Soccer referees experience of threat and aggression: Effects of age, experience, and life orientation on outcome of coping strategy. *Aggressive Behavior*, 4 (28), 317-27.
9. Ghasemi, V., Zolaktaf, V., & Nooralivand, A. (2009). Description sociological effective factors on vandalism and hooliganism on football sports. *Journal of Olympic*, 1(45), 69-79. (Persian).
10. GHolami, S., Heydarinezhad, S., & Saemi, S. (2011). Identify factors affecting the incidence of aggression among spectators football teams. *The Sixth Congress of The National Student Physical Education and Sport Sciences*. CIVILIKA, Iran; Tehran (1-7). (Persian).
11. Honary, H., Heidary, A., Ansari, M. H., & Ahmadpur, M. (2011). A consideration of behavioral abnormalities in spectators in Iran-Based Basketball Super League. *J International of Educational Research and Technology*, 2(2), 87° 92. (Persian).
12. Hosseini, E., Bahrololum, H., & Ali, E. M. (2013). Study of participation motivations and commitment sports of Mashhad female athletes. *Journal of Applied Research in Sport Management*, 2(7), 37-46. (Persian).
13. Hoyer, R. (2005). Research into spectator behavior. Master s thesis, School of Sport, Tourism and Hospitality Management La Trobe University.
14. Jahanfar, M. (2001). Football violence is preventable. *Journal of Social Sciences*, 2(19), 37-68. (Persian).

15. Jan Bozorgi, E. (2011). Psychological factors influencing the behavior of mass destruction. *Journal of Social Security Studies*, 3(27), 121- 43. (Persian).
16. Kamkari, K., Mirzapour, A., Rajabzadeh, R., & Ghajarian Mahforouzi, R. (2013). Study of the main factor of volleyball spectator s presence and aggression in premier league. *Advances in Environmental Biology*, 7(9), 2175-80. (Persian).
17. Kazemi, R., Sheykh, M., Shahbazi, M., & Rasekh, N. (2007). Investigate causes of the riots of soccer spectators after the derby Iran (from the audience). *Journal of Research in Sport Sciences*, 4(17), 101- 14. (Persian).
18. Khademi, A. R. (2008). Study of sociological violence and aggression spectators in stadiums. *Social Security Studies*, 4(16), 47-72. (Persian).
19. Kline, P. (2001). Easy instructions factor analysis. (S. J. Sadrsadat, & A. Minae, Trans). (1st ed). Tehran: Publications of SAMT. 98-99. (Persian).
20. Klomenis, L. (2005). Deviant behavior of Greek football spectators (Unpublished doctoral dissertation). Semmelweis University of Budapest; Faculty of Physical Education and Sport Sciences.
21. Madensen, T., & Eck, J. (2008). Spectator violence in stadiums. U.S. Department of Justice. Office of Community Oriented Police Services. www.cops.usdoj.gov .Problem-Oriented Guides for Police Problem-Specific Guides Series 54, 1-84.
22. Paknejad, M., & Derani, K. (2010). Aggressive behavior of football spectator and psychological and social causes. *Journal of Growth and Learning Sports*, 1(3), 117-42. (Persian).
23. Ramezani Nejad, R., Rahmati, M. M., Hematinezhad, M. A., & Azadan, M. (2012). Factor analysis variables of aggression in spectators from the perspective of Iran football referees. *Studies Sport Management*, 4(13), 201-14. (Persian).
24. Razavi, S. Z., Mostahfezian, M., & Mirhoseini, S. M. A. (2013). The role of sport events management in the occurrence of anti-social behavior by spectators in Master Soccer League of Iran. *Advances in Environmental Biology*, 7(13), 4053-8.
25. Shahmansuri, E., & Mozafari, S. A. A. (2006). Causes of sports crisis and method to avoid them in the fields of software and hardware, software and media. *Journal of Research in Sport Sciences*, 4(12), 87-106. (Persian).
26. Shields, D. L., Bredemeier, B. L., LaVoi, N. M., & Power, F. C. (2005). The sport behavior of youth, parents, and coaches the good, the bad, and the ugly. *J Research in Character Education*, 3(1), 43° 59.
27. Simon, M., & Jonathan, P. (2007). The effect of rugby match outcome on spectator aggression and intention to drink alcohol. *Criminal behaviour and mental health. J Sport Sciences*, 17(2), 118-27.
28. Spaaij, R. (2014). Sports crowd violence: An interdisciplinary synthesis. *Aggression and Violent Behavior*, 19(2), 146° 55.
29. Stoot, C. (2003). Police expectations and the control of English soccer fans at euro 2000. *J Police Strategies and Management*, 26(4), 640-55.
30. Stott, C., & Pearson, G. (2006). Football banning orders, proportionality and public order. *J Howard of Criminal Justice*, 45(3), 241-54.
31. Terry, P. C., & Jackson, K. (1985). The determinants and control of violence in sport. *Quest*, 37(1), 27-7.

32. Vosughi, M., & Khosravinezhad, S. M. (2009). Study of socio-cultural factors in emotional behavior of football spectators. *Journal of Social Sciences*, 3(1), 125-49. (Persian).

استناد به مقاله

اندام، رضا، و سلیمی، میترا. (۱۳۹۵). ارائه مدل عوامل مؤثر بر رفتار مثبت هواداران مسابقات لیگ برتر هندبال ایران. *مطالعات مدیریت ورزشی*، ۸(۳۸)، ۶۸-۵۱.

Andam, R., & Salimi, M. (2016). Model for Factors Influencing Positive Behavior of Iran Handball Premier League Competitions Fans. *Sport Management Studies*. 8 (38): 51-68. (Persian)

Model for Factors Influencing Positive Behavior of Iran Handball Premier League Competitions Fans

R. Andam¹, M. Salimi²

1. Associate Professor, Shahrood University of Technology
2. M.Sc. of Sport Management, Shahrood University of Technology *

Received Date: 2014/09/22

Accepted Date: 2015/09/16

Abstract

The purpose of this study was to present a model for factors influencing positive behavior of handball premier league Competitions fans. The Statistical population were fans attending Iran handball premier league competitions. At last, 358 male and female fans were randomly selected as the sample. A Researcher made questionnaire which its content and face validity was checked and confirmed by a group of experts, was used for collecting data. According to factor analysis, 38 variables were classified into six categories environmental, cultural, managerial, protective, security and psychological. factors (environmental, cultural, managerial, protective, security and psychological), directly or indirectly, have impact on positive behavior. Psychological factors play a role as a mediator variable in this model. Also, in total effect part of the test was shown that security factors have its most effect ($\beta = 0.24$) on positive behavior; Therefore, it was suggested that managers pay more attention to more influencing Factors especially the security factors, so that we can see fans positive behavior in Competitions.

Keywords: Security Factor, Positive Behavior, Fans, Path Analysis

* Corresponding Author

Email: mitra_salimi19@yahoo.com